
Et Værksted i København 1

Et skuespil af

Kaj Munk

Udgivet i 2015. Teksten må i denne form frit benyttes med angivelse af Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet, som kilde.

Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet.

Indhold

Et Værksted i København 1	4
Metadata om værket	4
Titel	5
1. Akt: I.	5

Et Værksted i København 1

Kilde Indskrivning af Kaj Munks håndskrevne manuskript, som findes i et unavngivet kladdehæfte uden side- og aktangivelse, udateret. KMF-nr. 72.08.01.

Indledning

Tre af Munks manuskripter bærer titlen *Et værksted i København*. To af dem (tekst 1 og tekst 3) ser ud til at være varianter af én og samme tekst. Tekst 3 er dateret i april 1943; men handlingen deri foregår den 9. april 1940, dagen for de tyske troppers indmarch i Danmark, hvilket også er handlingen i tekst 1. Derimod er tekst 2 en slags fortsættelse af de to andre – måske den næste akt i skuespillet, der foregår på et senere tidspunkt under besættelsen. Temaet i tekst 1 og 3 er Danmarks situation op til besættelsen og til en vis grad også holdningerne til besættelsen – og til krig som sådan. I tekst 2 drejer det sig primært om holdningerne til samarbejdspolitikken, som varede indtil d. 29. august 1943 og som formentlig var situationen, da Munk skrev teksterne.

De tre dramatekster rejser det for datiden svære, men særdeles aktuelle spørgsmål, om hvorvidt man er for eller imod krig og modstand – dels forstået principielt, som pacifistisk modstander af vold og mord, dels konkret og direkte som sabotagehandlinger mod den tyske besættelsesmagt og danske, samarbejdende virksomheder. Munk lader sine karakterer repræsentere forskellige synspunkter og lader dem diskutere problemstillingen. Tematisk er der således klare paralleller til de to “modstands-skuespil”, *Niels Ebbesen* (1942) og *Før Cannae* (1943).

Den handlingsmæssige ramme for diskussionen er et nattetomt værksted på en urfabrik i København. En lille håndfuld kolleger, der just har været med på en glad og våd tur i bl.a. Tivoli, vil nu fortsætte festen på fabrikken, og der bliver sunget, drukket og danset – og der opstår også en heftig diskussion.

Skuespillet tilhører den realistiske og samtidshistoriske del af Munks dramatik, og det genspejler den samfundsdebat, der fandt sted i det besatte Danmark. Teksterne udgives her for første gang.

Et Værksted i København

1. Akt: I.

Maanen skinner derind.

Udefra høres Larm. Det er Volmer, der synger:

(1) Volmer:

Oh, lad mig sove lidt endnu!
nu hviler jeg saa blideligt.
Oh, lad mig sove lidt endnu.
Nu drømmer jeg saa sødeligt.
Jeg drømmer, at du er mig nær,
jeg drømmer, at du har mig kær
Oh lad mig sove lidt endnu.
Nu drømmer jeg saa sødeligt.

(2) Sten: Du vækker jo hele Kvarteret.

(3) Erling: Ja, kunde du ikke lade andre sove lidt endnu.

(4) Lisbeth: Er her ikke Lys?

(5) Lone: Hvor er det egentlig I fører os hen?

(6) Volmer: I Aftes var her Lys i alt Fald.

(7) Erling: Aah, du er jo fuld Volmer. Lad være at staa og skrabe efter Kontakten. Flyt dig!

(8) Volmer: Jeg viger ikke. Kontakten skal sidde, hvor den altid har siddet. Det er en god konservativ Kontakt. Den kan ikke have forandret sine Sædvaner siden i Aftes.

(9) Lone: Hvis I ikke snart skaffer Lys, saa tager jeg hjem til min Tante.

(10) Volmer: De tager aldeles ikke hjem til nogen Tante, lille Frk. Lone – Køre, inden De har drukket den Flaske Portvin, som man siger mig ikke existerer.

(11) Sten: Saa! nu er det nok med de Narrestreger. Værsaagod, mine Damer, nu har De Lys.

(12) Lisbeth: Hvad i Alverden er det for et Lokale, I har narret os til. Hvad? det er jo et Værksted. Nu skal I snart have Tak. Tror I, vi er Mekanik. Er det Mening, vi skal skilles af og sættes sammen igen.

(13) Lone: Gud, lad os komme af Sted. Der – der ligger en død.

- (14) Volmer: En død?
- (15) Erling: Hvad for noget Snak? hvor?
- (16) Sten: Men Frk. Jensen, er De her?
- (17) Thyra: Hvad i Alverden er det for et Leben¹ her paa Værkstedet Kl. 5 om Morgenen?
- (18) Volmer: Er det Dem, Frk. Jensen. Gaar De i Seng her? Hvem har sagt, De maa det?
- (19) Thyra: Ja, hvem har sagt, De maa holde Klublokakale² her, naar Adlen lukker.
- (20) Erling: Hvor i Alverden ved De fra, vi kommer fra Adlen?
- (21) Volmer: Frk. Jensen afslører detektiviske Færdigheder.
- (22) Thyra: Naa ja, det er nu ikke saa gaadefuldt. For det praede De selv af i Eftermiddags, Hr Volmer, at De skulde i Adlen i Aften med et Par Venner.
- (23) Volmer: Hør, maa jeg præsentere: Frk. Lone, Frk. Lisbeth og Frk. Thyra Jensen. Ja, vi har svinget lidt i Adlen, og nu lukkede de, og vi trængte til en Draabe Gift extra. Og saa var det, at Erling der kom i Tanker om ...
- (24) Erling: Hvis det ikke var Volmer selv.
- (25) Volmer: At vi har et Par Nødhjælpere staaende i Laboratoriet.
- (26) Thyra: (*ler*) Ja men dem har *jeg* drukket.
- (27) Volmer: Det kunde ligne Dem. Hør, hvis Chefen kom og saa Dem her ...
- (28) Thyra: Jeg har faaet Lov af Chefen personlig at overnatte paa Bænken, hvis det skulde ske, jeg er i Teater herinde. De ved vel jeg har to Mil hjem fra Sporvognens Endestation. Men har De, mine Herrer, Chefens Tilladelse til at holde Nattesjov i mit Soveværelse?
- (29) Volmer: Hør, nu staar De lige op og trækker i Pakkenellikerne og saa forsvinder vi et Øjeblik for at finde Stimulanterne. Adjøs saa længe. (*De tre Herrer ud*)
- (30) Lone: Klæder De Dem virkelig af herinde?
- (31) Thyra: Jeg kan ikke sove med Tøjet paa. Og jeg kan forsikre Dem, det er første Aften³ jeg har faaet Besøg.
- (32) Lisbeth: De arbejder maaske herinde sammen med Kammeraterne?
- (33) Thyra: Er det ogsaa *Deres* Kammerater?
- (34) Lone: Hr. Volmer bor hos min Tante. Og Frk. Franke er min Veninde.
- (35) Thyra: Har De kendt Volmer længe?
- (36) Lone: Hr. Volmer har boet hos os et halvt Aars Tid. Men det er første Aften vi er ude sammen.

---

¹*Leben*: Tysk ord for liv. I denne sammenhæng betyder det uro, tummel. [ODS]

²*Klublokakale*: Nøjagtig afskrift af Kaj Munks stavemåde.

³*Aften*: Her skulle være komma.

- (37) Lisbeth: (*med Guvernantestemme*) De skulde ikke lege med Hr. Volmer, Frk. Thyra. Det er han for god til?
- (38) Thyra: Hvadbehar?
- (39) Lisbeth: De skulde ikke lege med Hr. Volmer, siger jeg. Det er han for god til.
- (40) Thyra: (*ler*) Leger jeg med Volmer?
- (41) Lisbeth: Han tænker jo ikke paa andet end Dem.
- (42) Thyra: Hvor ved De det fra?
- (43) Lisbeth: Jo, jeg skal sige Dem! mig er der jo ingen, der forelsker sig i: jeg er fra Skaberens Næve blevet udstyret med for meget Rumfang efter den nugældende Smag. I et Anfald af Aandsfraværelse har Skaberen beregnet mig efter de Maal, der begejstrede Mandkønnet for et Par Aarhundreder siden. Jeg er ikke et Øjeblik i Tvivl om, at han har ment det til det allerbedste med mig. Men Petrea ser altsaa ikke længe til min Side. Til Gengæld har jeg faaet den Gave, at naar jeg er sammen med et Exemplar af Skabningens Herre, kan jeg lige med det samme mærke, om det er en Thyra eller en Dagmar eller en Margrethe hans Hjerte i Øjeblikket har faaet installeret Centralvarme for – – tys! tys! tys, *sagde* hun og *lagde* en Finger paa Læben.
- (44) Volmer: Er De færdig med at forpuppe Dem, Frk. Jensen.
- (45) Thyra: Mere end det: Sommerfuglen har foldet sig ud. Kom bare.
- (46) Volmer: Saa sker det store altsaa!

Dengang jeg drog af Sted
^amin Pige vilde med
 Det kan du godt min Ven
 jeg gaa til Bordet hen
 bagefter gaar vi hjem
 til og finder paa lidt Spænd

---

^a*Dengang jeg drog af Sted*: Sang skrevet af Peter Faber i 1848 med melodi af E. Horneman. Sangen udkom i et særtryk den 10. april 1848, og dagen før havde de danske tropper besejret den slesvig-holstenske styrke i slaget ved Bov, hvilket var den første militære træfning i Treårskrigen, også kaldet 1. Slesvigske Krig (1848-1951). [GGDS & DSD]

4

De 3 Herrer er marcheret ind i fast Takt, den første med en Proptrækker, den anden med en Flaske, den tredje med Maaleglas o.a. Hulrum⁵ paa et Bræt. I stiv March arrangerer de et Bord med Bænke og Taburetter rundt, fanger hver sin Dame og tager Plads.

- (47) Volmer: Det skal ved denne festlige Lejlighed ikke forbigaaes i Tavshed, at vi i en ganske overdaadig Grad har haft Heldet med os paa denne Festaften. Er det ikke

---

⁴ Svært læseligt, men der er tilsyneladende en stavelse for meget i verset. Muligvis "Spas" som sidste ord.

⁵ Svært læseligt, muligvis "Hulrum", måske i den betydning, at glassene er tomme, deres "hulrum" kan fyldes.

det, jeg altid siger: Lykken staar Improvisatoren bi. Og hvorfor gør den det? Fordi Improvisatoren er Modets Mand, han vover at lade være at forberede og at stole paa Øjeblikket og Intuitionen. Kammerater og skønne Damer. Endnu i Formiddags vidste vi intet om denne Lysets Fest. Først ved Middagstid bestemte vi Drengene at vilde nappe os en lille Friaften. Det traf sig saa heldigt, at Københavns Telefonaktieselskab⁶ mente i Aften at kunne opretholde sin Existens nogle faa Timer uden Frk. Lones Assistance og at Interessentselskabet⁷ Berlingske Tidende holdt for at kunne fortsætte sin støtte March mod den tohundredeogtreogtresende Aargang trods Frk. Lisbeths midlertidige Fraværende fra Redaktionslokalerne. Saaledes var vort Selskab sikret baade Skønhed og Aand. Men som en ren Himmels Gave, som et Meteor fra denne lune Aprilnats skyløse Himmel hen til os Frk. Thyra Jensen, der i sig forener begge disse tvende kostelige⁸ Ingredienser. Jeg løfter mit Glas for vore tre Damer...

(48) Lisbeth: Tak skal De have. Dermed har De altsaa formuleret, at Lone er dum og jeg er grim. Undskyld, at jeg⁹ finder det bedst motiveret¹⁰ at begrænse Skønheden til den ene af de tilstedeværende 3 Damer.

(49) Thyra: Her hos os er Volmer kendt for at være saa stort et Pjat, at det modsatte af, hvad han siger, kan anses for det rigtige. Med denne Motivering foreslaar jeg vi tømmer Glassene.

(50) Erling: Det er hørt – – d.v.s. nej – for saa – for saa – det, skal vi ikke drikke uden nogen Motivering. Et Glas Portvin smager vel saa godt i sig selv, at det er unødvendigt at motivere at man drikker det.

(51) Sten: Det er rigtigt. Skaal.

(52) Lone: Tror du ikke, vi skal til at hjemad, Lisbeth? Jeg er bange for, min Tante ligger vaagen. Hun er ikke vant til, at jeg er ude.

(53) Lisbeth: Ærlig talt, saa er du saa gammel, Putte Lone, at saa har hun godt af at vænne sig til det. Nu har jeg været sammen med den Herre der i en otte – syv Timer og hidindtil har han ikke givet nogetsomhelst Bidrag til Underholdnelsen¹¹. Har De slet ingen selskabelige Egenskaber.

(54) Sten: Beklager.

(55) Lisbeth: Hvad Fanden render De saa i Selskab for.

⁶Københavns Telefonaktieselskab: KTAS (Kjøbenhavns Telefon Aktieselskab) var et af verdens ældste telefonselskaber, stiftet i 1881. Fra 1992 en del af Tele Danmark A/S, siden 2001 TDC. [ODS]

⁷Interessentselskabet: Betegner et selskab, der består af en person, som sammen med en eller flere andre ”interessenter” deltager i et foretagende, især ved sammenskud af kapital eller arbejde [ODS]

⁸Kaj Munk har skrevet ’kosteli’, hvilket ud fra sammenhængen må antages at være en fejl.

⁹Ulæseligt ord er overstreget, evt. ”motiveret”.

¹⁰Svært læseligt.

¹¹Underholdnelsen: Munks ordspil over ordet ”underhold”, der betegner det at sørge for en persons føde og andre livsforhold gennem længere tid eller mere konkret om understøttelse eller penge til livsforholdene. Her blandes ordet med den atypiske endelse ”else” i betydningen ”underholdning”. [ODS]

- (56) Erling: For at høre en Dame bande. Det kan¹² ikke komme til i sit Hjem.
- (57) Lisbeth: Om Forladelse, Hr. Erling. Jeg glemte, Deres Far er Mormon¹³ eller Adventist¹⁴ eller hvad det hedder. Gjorde det slemt ondt i Ambolten?
- (58) Erling: Det klingrede noget. Men den holdt da.
- (59) Lisbeth: Jamen jeg vil have, at ham der skal folde sig ud. Kan han ikke noget?
- (60) Erling: Han er den fineste Smed vi har paa Værkstedet, og han er den bedste Kammerat. Og vi andre føler det som en Ære, bare han vil gaa med os ud engang imellem og sidde og glo, forstaar De.
- (61) Volmer: Værsgod.
- (62) Sten: Hvad Fanden er det?
- (63) Volmer: Det er den Violin, jeg reparerede i Eftermiddags.
- (64) Sten: Og hvad skal jeg med den?
- (65) Volmer: Lad være at gøre dig kostbar, du. Vis hende saa, hvad du duer til.
- (66) Sten: Gud vil jeg ej. *(Han tager Violinen og begynder at spille. Det varer ikke længe inden de alle lytter betaget, men pludselig bryder han af, saa de farer sammen, og kaster sig ud i en Schlager. Volmer er den, der først kommer sig; han griber om Lisbeth. Erling byder saa Lone op; og nu danses der.)*
- (67) Erling: En til
- (68) Sten: Nej.
- (69) Volmer: Knageme jo. Frk. Jensen skal ogsaa danse.
- (70) Sten: Saa tag en af Grammofonerne. Nu vil jeg sidde og pimpe.
- (71) Volmer: *(henter en Grammofon frem og sætter den i Gang)*
- (72) Erling: *(løfter imens sit Glas)* Volmer udbragte Jer en Skaal for Damerne. Maa jeg nu tømme en for Kammeratskabet. Jeg vil gerne begrunde den med, at en Skaal for Kammeratskabet den – – – den – – ja, den behøver ikke at begrundes. Skaal, Dreng og Piger!
- (73) Volmer: Kom saa, Frk. Jensen.
- (74) Thyra: Jeg har ikke drukket nær saa meget som I andre. Jeg har travlt, skal jeg indhente jer. Foreløbig har jeg ikke Tid til andet end at drikke.
- (75) Volmer: Naa ja ja. Saa næste Gang da.
- (76) Thyra: Hvad er det for noget, vi drikker.
- (77) Sten: Ha!
- (78) Thyra: Hvad?

---

¹² Her mangler angiveligt et subjekt.

¹³*Mormon*: Tilhænger af Mormon-kirken, der blev grundlagt af Joseph Smith Jr., som skrev bogen ”The Book of Mormon” (1830). Kirken har hovedkvarter i Salt Lake City, Utah, USA. [BOE]

¹⁴*Adventist*: Engelsk betegnelse for en tilhænger af en sekt, som tror på Kristi snarlige genkomst. Et af adventisternes største kendetegn er, at de overholder sabbaten. [DSD]

- (79) Sten: Det er noget, vi selv har mixet sammen.
- (80) Thyra: I drikker mig vel ikke fuld i det.
- (81) Sten: Ha.
- (82) Thyra: Det har jeg aldrig været. Og det vil jeg heller ikke være. Saa rører jeg ikke mere.
- (83) Sten: Des mere bliver der til mig.
- (84) Thyra: Er det sandt, Sten, at – – ?
- (85) Sten: Ja, det er.
- (86) Thyra: At De drikker?
- (87) Sten: Det kan De jo se.
- (88) Thyra: Jeg har aldrig kunnet lugte noget paa Dem om Morgen.
- (89) Sten: Naa.
- (90) Thyra: Selv om De sommetider har set nok saa – forvaaget¹⁵ ud.
- (91) Sten: Naa.
- (92) Thyra: (*lægger pludselig sin Haand paa hans*) Sten.
- (93) Sten: Naa?
- (94) Thyra: Nej, der er ikke noget.
- (95) Sten: Nej. Vel. Det mener jeg ogsaa. –
- (96) Thyra: Hvorfor gaar De ud med de to der?
- (97) Sten: Hvorfor gaar de to der ud?
- (98) Thyra: Herregud, de er jo Børn. Men De –
- (99) Sten: Hvad er jeg da?
- (100) Thyra: Det ved jeg ikke. Det ved jeg ikke det mindste om. Men jeg regner med, De er voksen.
- (101) Sten: Naa.
- (102) Thyra: Tager jeg fejl i det?
- (103) Sten: Det kommer jo egentlig ikke Dem ved. Vel?
- (104) Lisbeth: Ih, du hellige Tryksværte, som De danser Menneske. Nej, nu maa jeg bede om et Pust og et Smøg. Ellers bliver jeg til en Olieklat. Er der mere i Flasken?
- (105) Lone: Skal vi ikke til og hjemad, Lisbeth.
- (106) Lisbeth: Jo, mit Barn, naar der ikke er mere i Flasken, saa skal vi hjemad. Sig mig engang, Dreng, for ikke at spilde Tiden. Berl. Tid. tænker paa en Serie Interviews med aandelige Rørelser i Mellemlassen. Kan De ikke fortælle mig noget om Deres Fars Religion?
- (107) Erling: De vil gøre Nar, hvad?

---

¹⁵forvaaget: Ordet bruges om en person, som er træt efter længere tids vågen tilstand. [ODS]

- (108) Lisbeth: Jeg gør aldrig Nar ad det, jeg kan tjene Penge paa. Og ser De, Religion har jeg ikke Begreb skabt om. Jeg har aldrig været ude for det i mit lange Liv. Jo, der var engang en Missionær – hans Tænder løb i Vand efter mig, men det var fordi han var vant til at omgaas Løver – det var lige saa han smaskede, naar han saa paa mig – saadan! Men ellers kender jeg ikke Religion fra andet end Almanakken¹⁶.
- (109) Volmer: Almanakken – hvad Faen?
- (110) Lisbeth: Ja, der ser jeg, at ud for en Søndag staar der Jesus drev en Djævel ud og ud for en anden staar der: Jesus gaar gennem lukkede Døre. Kan De sige mig, hvordan i Alverden kan noget levende moderne Menneske tro paa det?
- (111) Erling: Det ved jeg ikke. Jeg tror jo ikke paa det Men Far gør altsaa. Og Troen i mit Hjem – vi stammer jo fra Landet af .... jeg synes, der er den Forskel ... I her i Byen .... eller saa mange af jer ... der er ikke noget, I har Respekt for undtagen lige at tjene Penge som De sagde før – – – jeg har taget det med mig fra mit Hjem, at der er noget, jeg har Respekt for.
- (112) Volmer: Det vil jeg sgu nok sige. Ikke noget vi andre har Respekt for. Haha, jeg kender jer hellige – med jeres evige Seen ned paa os andre. Ikke Respekt for noget – – – og det siger du til mig, der er Digter – – – Ja, grin I bare, men det er jeg altsaa... Jeg har ikke faat lavet noget endnu – – – ja, ja, jeg har haft to Digte i Nationaltidende og et i Børsen – – – men det afgørende er vel heller ikke, hvad man har faaet lavet, men om man har Evnerne, det indvendige, Sindet. Vi Københavnerne har ikke Respekt for noget – hvadbeha'r! Ja, jeg ved nok Marxisterne og hele den internationale Bande... alle dem, der tror at Livet er ene Tegn... men vi andre... vi, der kommer i det kgl. Teater... vi, der hilser Kongen paa hans Morgenridt... vi, der hejser den rødhvide Dug. Jeg har brugt 6 Maaneder af mit Liv til at uddanne mig til Fædrelandets Forsvar, og kommer den Dag, da det kræver mit Kød og Blod...
- (113) Erling: Jeg ved godt, jeg var Militærnægter eller rettere blev det efter et Par Maaneders Uddannelse....
- (114) Lisbeth: Hvad var De?
- (115) Volmer: Saa blev du bange !
- (116) Erling: Pas nu lidt paa!
- (117) Lone: Hør, dette her er vel ikke Meningen. Vi er vel ikke gaaet til Fest for at skændes. Skal vi ikke tage en Dans til og saa se at finde vor Lejlighed.
- (118) Erling: De ved jo meget godt, at jeg ikke er bange af mig, Volmer. Men jeg kunde ikke. Der var det, de kalder Tonen i Hæren,.... men nej, det var ikke det... og saa maaske alligevel. Alt hvad der var Alvor for mit Hjem fik paa engang Mening for mig. Du skal ikke slaa ihjel¹⁷ ... du skal elske din Fjende.... Jeg kunde ikke være med til at lade mig uddanne i Mord.

¹⁶Almanakken: En kalender, der indeholder oplysninger om årets fest- og helligdage, solens og månens op- og nedgang m. m. [ODS]

¹⁷Du skal ikke slaa ihjel: Det 5. bud: ”Du må ikke slå ihjel”.

(119) Volmer: – Mord!!

(120) Erling: Ja, for andet er det ikke, hvor fine Ord I saa udstyrer det med. Al den Hævn og Had og Blod det bringer jo ikke Verden et Skridt videre. Der maa en Revolution, simpelthen det stikmodsatte: giver en dig et Slag paa din ene Kind, saa vend den anden til

18

Lisbeth grifler ivrigt ned.

(121) Volmer: Det er en køn Religion for de fejge. Hvordan skal man overhovedet saa kunde kende Forskel paa en Mand og en Hund. Det er vel heller ikke andet end et bizart Paafund, et Forsøg paa at være original ud i det helt latterlige.

(122) Erling: Det er dig, der er fejj. Du tør ikke tro paa Aand og Retfærdighed og Sandhed. Du er saa fejj, at du bare tror paa Næver og dyrisk Brutalitet.

(123) Volmer: Skal vi prøve paa det med Kinden maaske? (*Løfter Haanden imod ham, Erling ser ham aabent ind i det blussende Ansigt. Pludselig hugger han til ham med den knyttede anden Haand.*)

(124) Sten: (*drejer ham ind i sine Hænders Skruestik*) Hov, hov, min Dreng. Du blev for ivrig. Siger du undskyld.

(125) Volmer: Slip mig.

(126) Sten: Siger du undskyld.

(127) Volmer: Av for Fanden. Ja ja, undskyld! undskyld!

(128) Sten: Saadan! flink Dreng. Og saa tømmer vi Pokalen paa Stridens Bilæggelse. Hvem der? Men det er jo Pedersen.

(129) Pedersen: Jeg siger, Vorherre bevares, siger jeg.

(130) Lisbeth: Hvem er den Herre? Er det Vildmanden i det danske Vaaben, der er blevet pensionsberettiget¹⁹.

(131) Thyra: Det er Husets Nattevagt.

(132) Lisbeth: Sover De med Nattevagt?

(133) Thyra: Jeg plejer at stille Skoene uden for Døren. Saa ved Pedersen, at denne Stue har jeg den Nat overtaget Vagten i . At Værkstedet midlertidig er blevet Barlokale har jeg intet Ansvar for, Pedersen.

(134) Pedersen: Dette her er jeg nervøs for at Cheferne ikke vil goutere²⁰.

(135) Sten: Det er muligt, Pedersen. Men smag paa dette her. Det tror jeg til Gengæld, De vil goutere.

¹⁸*giver en dig et Slag paa din ene Kind, saa vend den anden til:* Bibelsk reference til Jesu lære bl.a. NT: Matt. 5,39 og Luk. 6,29.

¹⁹*Er det Vildmanden i det danske Vaaben, der er blevet pensionsberettiget.:* Refererer til, at det danske rigsvåben eller våbenskjold med bl.a. de tre blå løver holdes af to kæmper eller vildmænd med køller. [DSD]

²⁰*goutere:* Kommer af det franske "goûter", som betyder at finde smag eller behag i noget, at sætte pris på noget. [ODS]

- (136) Pedersen: Ah! det klemmer det ene Øje i.
- (137) Sten: Smag engang til.
- (138) Pedersen: Ah! nu klemte det det andet Øje til ogsaa. Ja, saa har jeg jo altsaa ingenting set.
- (139) Sten: Og skal vi saa ikke give Husets gamle Nattevagt et Leve.
- (140) Alle: Leve Pedersen!
- (141) Pedersen: Tak! Tak! Ja ja. Men ikke for længe, om jeg maa be'. Jeg kommer tilbage om ½ Time.
- (142) Volmer: Og er vi her saa endnu, saa faar Pedersen igen et Plaster til Øjnene.
- (143) Pedersen: Tak. Tusind Tak. Tak.
- (144) Sten: Den ideelle Vagt over Huset er den, der ingenting ser.
- (145) Volmer: Jeg forløb²¹ før. Det var dumt, Erling. Hvad?
- (146) Erling: Det drikker vi paa, Volmer. Saa har vi et Plaster over Hukommelsen. Og saa skal vi have os en Vise.
- (147) Volmer: Det er hørt. Skaal, Kammerater, saa stemmer vi i.

De synger en Revysang, der genopretter Harmonien.

- (148) Volmer: Og saa skal vi have os en Godmorgensvingom.
- (149) Sten: Ja ja da. Skal det være, saa skal det være. Jeg har ikke danset i mange Aar.

De ler og larmer og danser

- (150) Pedersen: (*ind*) Der er – der er – der er noget paa Færde.
- (151) Volmer: Nej, den er for tyk, Pedersen. Der er ikke gaaet ½ Time endnu.
- (152) Erling: Aah skidt! lad os ikke hænge os i Minutterne! skænk Pedersen en extra.
- (153) Pedersen: Der er noget paa Færde.
- (154) Lisbeth: Det er der altid, gamle Svinger. Mer kedeligt er Livet da heller ikke.
- (155) Sten: Hvad er der? Er det Chefen, Pedersen?
- (156) Pedersen: Hør dog! hør!
- (157) Erling: Det er jo Flyvemaskiner. Hvad er det for et Spektakel.
- (158) Pedersen: Jamen paa Gaden! se der!
- (159) Volmer: Kan De ikke taale den Smule Sprut? De ser ud, som om De saa Spøgelser.
- (160) Erling: Hvad er det? Karneval? i April!
- (161) Sten: Det er ikke Karneval, mine Damer og Herrer. Det er Soldater. En fremmed Magts Soldater.

---

²¹forløb: Her mangler 'mig' i manuskriptet, 'Jeg forløb mig...'.

- (162) Thyra: Er det Tysken? tyske Soldater i Danmark.
(163) Sten: Det er Fjenden, ja. Nu bliver Danmark erobret²².
(164) Pedersen: Herre Jesus! de skyder jo.

Lisbeth og Lone skriger

- (165) Volmer: Bort fra Vinduerne. Kast jer ned! Gud i Himlen! det er rigtige Kugler.
(166) Lone: Jamen – Krig – Krig – Krig kan da ikke ske her i Danmark.
(167) Sten: (*staar rank uden at røre sig*)
(168) Thyra: Vidste du det? Vidste du det, din – Forræder?
(169) Sten: (*ranker sig – han bliver ligesom en Tomme højere*)
(170) Volmer: Gud i Himlen! de skyder igen. Hvad gør vi.
(171) Erling: Jeg vil ud – jeg vil have Vaaben – jeg vil forsvare mit Land.

---

²²*Nu bliver Danmark erobret:* Den 9. april 1940 kl. 04.15 indledtes Operation Weserübung, kodenavnet for det tyske angreb på Danmark og Norge. De tyske tropper, der besatte Danmark, bestod af ca. 40.000 mand, og en egentlig modstand fandt kun sted i Sønderjylland foruden kortvarigt skyderi ved Amalienborg mellem tyske soldater og garden. I Sønderjylland blev 16 danskere dræbt og 23 såret. Kl. 06.00 kapitulerede Danmark. Besættelsen varede til 5. maj 1945. [DSD]